

Memòria comentada de l'assessorament legal a persones estrangeres i sobre mobilitat internacional a la xarxa d'oficines del CITE a Catalunya – 1r semestre de 2015

1. Visites / usuaris / consultes

Durant el primer semestre de l'any 2015, les oficines del CITE a Catalunya han rebut **7.067 visites**. Això ha comportat que s'hagin atès **5.618 persones**, que han plantejat **12.328 consultes**. La **mitjana de visites per persona** ha estat d'**1,25** i la de **consultes per visita de 1,75**.

Si ho comparem amb el primer semestre de l'any anterior, observem una lleu reducció en el nombre de visites, usuaris i consultes, segurament vinculada a la reducció de la població estrangera al nostre país a causa de la crisi econòmica.

Tot i aquesta lleu reducció, el manteniment d'uns elevats nivells de consultes a la nostra xarxa d'oficines posa de manifest la utilitat del servei d'assessorament en un moment d'agreujament de la situació que pateixen les persones immigrades a causa de la crisi, però també a l'oferta de nous serveis d'informació vinculats a la mobilitat internacional de treballadors.

En aquest darrer cas, les **consultes sobre mobilitat internacional** representen el **2,9 %** del total, amb **362 consultes personalitzades**, a les que s'han de sumar les persones ateses en les sessions informatives de grup i les sessions formatives adreçades a tècnics municipals.

2. Gènere

Pel que fa a la distribució per gènere, s'observa un lleu increment del nombre de **dones ateses** respecte al primer semestre del 2014, que se situa en el **58 %** del total de persones ateses. Volem destacar que en la seva immensa majoria es tracta de dones amb un projecte migratori propi i no de dones reagrupades, especialment en el cas de les dones que provenen d'Amèrica Llatina

3. Principals països d'origen

El cinc primers països per nombre de persones ateses són el **Marroc (15,5 %)**, **Bolívia (10,1 %)**, **Hondures (5,5 %)**, **Equador (5,5 %)** i **Colòmbia (4,6 %)**. Tanmateix, si tenim en compte el conjunt de persones originàries de països

llatinoamericans, aquestes representen més del 50 % del total de persones ateses

En relació amb el primer semestre del 2014, es mantenen els quatre primers països i s'observa una variació en l'ordre dels dos següents: Equador passa a la quarta posició i Colòmbia baixa a la cinquena.

La major presència de persones procedents de països llatinoamericans també explica el major pes de dones ateses des de fa uns anys. Així, podem veure com el **70,9 % de les persones ateses** enguany de **Bolívia han estat dones**, com també ho han estat el **81,7 % de les d'Hondures** o el **65,9 % de les de Colòmbia** i el **60,6 % de les d'Equador**. En canvi, aquest percentatge baixa al 49,5 % en el cas del Marroc, encara que s'incrementa respecte l'any anterior.

4. Tipus de consulta

Les principals consultes realitzades per les persones ateses a les nostres oficines han estat **l'arrelament social (el 17,4 % del total)**, **la renovació d'autorització de residència (el 16,2 %)** i **la renovació de l'autorització de treball (el 11,9 %)**.

En relació amb la memòria del primer semestre de l'any 2014, s'observa un manteniment de la tipologia de les consultes. En aquest sentit, els efectes de la crisi i l'increment de l'atur estan clarament darrera de l'elevat nombre de les consultes sobre les renovacions, ja que moltes persones no disposen de contracte de treball o no han cotitzat el mínim requerit per poder renovar les seves autoritzacions de treball.

Però el més important és el manteniment d'un nombre elevat de consultes sobre l'arrelament social, que posen de manifest l'existència d'un nombre important de persones que porten més de 3 anys en situació irregular i que ja podrien acollir-se a aquest procediment de regularització. D'altra banda, també convé destacar les dificultats que comporta la situació actual per aconseguir un contracte de treball, requisit indispensable per poder acollir-se a aquest procediment.

D'altra banda, tot i que molt més minoritàries, es manté el percentatge de consultes vinculades a **la mobilitat internacional de treballadors**. Per origen, el primer país és **l'Estat espanyol, amb un 17 %, seguit del Marroc (14,9 %), Equador i Senegal (4 %) i Nigèria (3 %)**.

Malauradament, en el cas de les persones estrangeres que volen desplaçar-se a un altre país de la UE el fet que l'obtenció de la targeta de llarga durada - UE

requereixi que es disposi d'un contracte de treball en el país de residència impossibilita, de fet, aquesta possibilitat de cercar feina en un altre país.

5. Situació legal

En el primer semestre del 2015 s'observa un **increment de la irregularitat** respecte a l'any 2014, que passa del 37,6 % al 2014 al **43,3 % al 2015**. Aquest increment, que s'inicia ja en anys anteriors, segurament està vinculat a les dificultats de moltes persones per renovar les seves autoritzacions a causa de la crisi.

Per països de procedència, **el Marroc és el primer país** en el total de persones en situació irregular (**el 12 %**), **seguit d'Hondures (7,8 %)**, **Bolívia (el 6,7 %)**, **Equador (el 5,2 %) i Colòmbia (5,0 %)**.

6. Situació laboral

Enguany s'ha produït una reducció del nombre de persones que treballen respecte l'any anterior: així s'ha passat del 50,7 % de les persones ateses que treballaven al primer semestre del 2014 al 48,6 % al 2015.

Per sectors, s'observa una reducció del pes del servei domèstic, que passa del 47,5 % al 44,6 %, seguit dels altres serveis, que incrementa el seu percentatge fins al 18,9 %, i l'hostaleria que passa del 12,8 % al 14,1 %.

En relació amb l'any passat, s'observa una lleu reducció del percentatge d'homes que no treballen, que passa del 57,8 % al primer semestre del 2014 al 56,9 % al 2015. Per contra i pel que fa a les dones, tot i que l'atur és una mica més baix que entre els homes, en relació amb el 2014 s'observa un lleu increment: del 43,07 % de dones que no treballava al 2014 es passa al 47,3 % al 2014.

La caiguda d'ocupació afecta especialment al Marroc, que representa el 20,5 % del total de persones que no treballen, seguit de Bolívia (6,6 %), Equador (5,3%), Colòmbia (5,0 %) i Veneçuela (4,6 %).

10. Treball regular / irregular

Durant el primer semestre de l'any 2015 s'ha observat un increment del percentatge de treball irregular respecte a l'any anterior, que passa del 52,6 % del total de les persones que treballen al 55,7 %.

El treball irregular afecta especialment el sector del servei domèstic, que ja representa el 48,9 % del total, i els altres serveis, el 17,9 %, seguit de l'hostaleria, amb un 12,6 %. Per tant, afecta especialment les dones.

Per països, afecta especialment Bolívia (11,7 % del total), un col·lectiu altament feminitzat, seguit del Hondures (11,4 %), Marroc (8,8 %) i Paraguai (5,6 %).

11. A tall de conclusió

Les dades recollides a la memòria del CITE del primer semestre de l'any 2015 segueixen posant de manifest, com les memòries dels darrers anys, els efectes de la crisi econòmica entre les persones immigrades.

És evident que aquestes dades no es poden extrapolar al conjunt de la població estrangera que resideix a Catalunya, ja que es tracta de les persones que hem atès des del nostre servei d'assessorament legal a Catalunya. Tanmateix, pel nombre de persones ateses i la distribució territorial de la nostra xarxa d'oficines sí que podem afirmar que s'acosten a aquesta realitat, i si més no, marquen tendències sobre la situació de la immigració a casa nostra, especialment quan es compara una sèrie àmplia de memòries.

Aquests efectes de la crisi s'exemplifiquen en les consultes vinculades a l'accés i al manteniment de la regularitat, però també les vinculades a la mobilitat internacional de treballadors, per part de molts treballadors i treballadores – nacionals i estrangers- que cerquen una oportunitat laboral en un país estranger.

1. Una realitat migratòria molt més dinàmica

La crisi econòmica que està afectant actualment l'Estat espanyol ha provocat un canvi en el model que regia els fluxos migratoris en els darrers anys, especialment en la darrera etapa de creixement econòmic. En aquest sentit, s'ha passat d'un model basat en l'arribada continuada de població estrangera atreta per la demanda d'un model productiu intensiu en mà d'obra i de baixa

productivitat a una situació més complexa en què es donen a la vegada processos d'arribada de nova població estrangera, amb altres de retorn o reemigració, però també d'emigració de població espanyola, nacionalitzada o d'origen.

Aquesta nova situació migratòria marcada per una major complexitat ha comportat que a partir de l'any 2013 augmentés de manera creixent la demanda d'informació sobre la possibilitat de trobar feina en un altre país per part de persones joves nascudes aquí o de persones immigrades.

El Servei de Mobilitat Internacional de Treballadors del Centre d'Informació de Treballadors Estrangers (SMIT-CITE) facilita tota la informació prèvia necessària perquè la persona que ha pres la decisió de buscar una oportunitat laboral en un altre país la dugui a terme amb qualitat i amb coneixement dels seus drets i de l'entorn social i laboral del país de destinació.

2. La crisi econòmica és darrera de les dificultats de mantenir o accedir a la regularitat administrativa

Les dades de la nostra memòria posen de manifest les dificultats de les persones estrangeres ateses a les nostres oficines per mantenir o accedir a la regularitat com a conseqüència de la crisi econòmica, que fa difícil garantir els requisits per renovar les autoritzacions de treball o residència, o per acollir-se a l'arrelament social -per manca de cotitzacions a la Seguretat Social, finalització dels subsidis o manca de contracte de treball- amb el efectes que això pot tenir també per al manteniment de la regularitat de les famílies de les persones estrangeres.

És especialment greu la situació de moltes famílies estrangeres reagrupades, que no poden renovar les autoritzacions de tots els membres de la unitat familiar perquè no disposen dels recursos mínims necessaris, cosa que afecta especialment molts nens que estan caient en la irregularitat.

3. Una legislació d'estrangeria ineficaç per gestionar la situació actual

Les dades recollides a la memòria posen de manifest els efectes negatius d'una legislació d'estrangeria pensada més per gestionar un fluxos d'entrada en un moment de creixement econòmic, però incapaç de gestionar correctament una situació de crisi de llarga durada.

cite

centre d'informació
per a treballadors
estrangers

Via Laietana 16, 1a planta -08003 Barcelona
Tel. 93 481 27 00 - Fax 93 481 27 21

www.ccoo.cat/cite

La política d'immigració de l'Estat espanyol s'ha caracteritzat per una concepció utilitària de la immigració que ha estat vista com un recurs necessari per a donar resposta a la demanda del mercat de treball en un moment de creixement econòmic. Aquesta concepció utilitària ha fet veure la immigració com un recurs a gestionar i no pas com el que són, persones subjectes de drets.

En aquest sentit, és necessari un canvi radical en les polítiques immigratòries a l'Estat espanyol i passar d'una política centrada en el control de fluxos i en una concepció utilitarista de la immigració a una política que graviti sobre els drets de ciutadania.

És per això que des de CCOO de Catalunya es reclama a la Delegació del Govern central que promogui les mesures necessàries per flexibilitzar els procediments d'accés i el manteniment de la regularitat administrativa mentre duri l'actual situació de crisi.

La proposta elaborada pel Consell Municipal d'Immigració de Barcelona (67 propostes del CMIB) representa una bona línia d'actuació en aquest sentit, que caldria potenciar.

Barcelona, 24 d'agost de 2015